

77. møde.

Torsdag den 2. april kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om frigørelse for visse tilskudsbestemmelser.

Valgt blev: *Axel Ivan Pedersen, Albertsen, Arup, Evald Kristensen, Herlöv Larsen, Niels Mørk, Viola Nørlov, Retoft, Else-Merete Ross, Finn Poulsen, N. Chr. Christensen, Axel Kristensen, Ib Thyregod, Hagen Hagensen, Adolph Sørensen, Erna Sørensen og Arne Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om at stille en permanent dansk militær beredskabsstyrke til rådighed for De Forenede Nationer.

Valgt blev: *Søgaard, K. B. Andersen, Lysholt Hansen, Frode Jakobsen, Bjørn Krogh, Niels Matthiasen, Orla Pedersen, Wingsøe, Else-Merete Ross, Østergaard, From, Holger Hansen, Viggo Hauch, Ole Bjørn Kraft, Erik Kragh, Marie Antoinette von Lowzow og Aksel Larsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 statsrevisor med stedfortræder (i stedet for henholdsvis Gustav Pedersen og Peter Nielsen).

Valgt blev: *Peter Nielsen* med stedfortræder *H. Larsen* (Bjerre).

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til Danmarks nationalbanks repræsentantskab (i stedet for Gustav Pedersen).

Valgt blev: *Poul Hansen* (Grenå).

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om forsorg for invalidepensionister og folkepensionister.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 36) findes i tidenden sp. 1014, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 577).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg. (Om ophævelse af bestemmelser om alderdomshjem og plejehjem).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 37) findes i tidenden sp. 1015, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 577).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om ophævelse af forskellige bestemmelser).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 38) findes i tidenden sp. 1015, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 577).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Niels Mørk: Under udvalgsarbejdet har vi behandlet en række spørgsmål. Nogle af

[Niels Mørk.]

disse er omtalt i betænkningen, hvortil jeg skal henvide. Til enkelte af ændringsforslagene til forslag til lov om forsorg for invalidepensionister og folkepensionister vil jeg gerne knytte et par bemærkninger.

Ændringsforslag nr. 1 til lovforslaget vedrører lovforslagets titel og går ud på, at ordet „forsorg“ ændres til „omsorg“. Denne ændring er af rent sproglig karakter.

Ændringsforslag nr. 2 går ud på, at der på private alderdoms- eller plejehjem, som herefter oprettes, højst må indlægges 11 personer, hvis ophold betales af offentlige midler. Jeg vil ikke lægge skjul på, at vi i mit parti har været noget betænkelige ved at gå med til denne forhøjelse på 50 pct. i forhold til lovforslaget. Når vi alligevel er gået med, skyldes det, at vi lægger vægt på, at denne vigtige lovgivning, der her er tale om, gennemføres i bred enighed. Dertil kommer, at vi regner med, at der trods denne ændring skulle være mulighed for at forhindre, at private ejere af hjem opnår uberettiget fortjeneste gennem driften af et alderdoms- eller plejehjem.

Ændringsforslag nr. 3 vedrørende tilsynet betyder, at den forpligtelse til at udpege tilsynsråd, der efter lovforslaget påhviler kommunalbestyrelserne alene, overgår til amtsrådene, når det drejer sig om landkommuner, mens den for købstæderne og de øvrige kommuner overlades til kommunalbestyrelserne.

Efter ændringsforslag nr. 4 kan et amtsråds godkendelse af en overenskomst mellem et hjem og en kommune også få virkning for andre kommuner i vedkommende amtsrådsreds, som ønsker at benytte omtalte hjem.

Af andre væsentlige ændringer skal jeg nævne betænkningens ændringsforslag nr. 6 til § 16, hvor der foreslås den udvidelse, at det særlige plejetillæg ydes til alle pensionister på plejehjem og ikke blot til invalidepensionister.

De øvrige ændringsforslag, som er indeholdt i betænkningen, er stort set af redaktionel karakter, og dem skal jeg ikke opholde mig ved.

Sluttelig vil jeg understrege, at vi i mit parti betragter den lovgivning, der her behandles, som meget værdifuld. Vi har den opfattelse, at de mange gode nydannelser,

som lovforslagene indeholder, vil medvirke til at skabe større tryghed hos de medborgere, som berøres af loven, og jeg kan på mit partis vegne anbefale de 3 lovforslag til vedtagelse med de foreslåede ændringer.

P. E. Eriksen: Der er vel grund til efter det udvalgsarbejde, vi har haft, at sige tak til den højtærede socialminister for det hensyn, der er taget til de forskellige fremsatte ønsker, hvorfor vi også på et afgørende punkt gik med til et kompromis. Vi har som sagt haft et udvalgsarbejde med et sagligt forløb og der har været enighed om at få opgaven løst med de nydannelser, som det ærede medlem hr. Mørk var inde på. De mange oplysninger, vi har fået ved samråd, ved besvarelser af stillede spørgsmål, ved redegørelser, gennem deputationer fra forskellige organisationer og ved skriftlige henvendelser fra andre, har trukket problemerne frem. Som nævnt af den foregående ærede taler er der stillet forskellige ændringsforslag, hvoraf det første går ud på, at lovforslaget får en ny overskrift: „omsorg“ i stedet for „forsorg“. Dette sker for stærkere at understrege, hvad det drejer sig om i fremtiden, nemlig omsorgen for vore ældre invaliderede medmennesker, som vi kan dele op i 4 grupper. Den første gruppe er de mennesker, der kan klare sig selv i egen bolig, hvis denne er fornuftigt indrettet. Jeg tror, at kommunerne vil gøre en god gerning ved at træde hjælpende til over for disse mennesker. Den anden gruppe er de mennesker, der med lidt daglig hjælp til rengøring og husførelse fortsat kan klare sig selv og derved længst muligt blive i sædvanlige omgivelser, således som vi ønsker det. Bestemmelsen i lovforslagets § 7 om hjemmehjælpere, som kommunerne skal indføre fra 1. april 1968, og som skal udpeges og aflønnes efter kommunernes egen bestemmelse, vil være en hjælp hertil. Den tredje gruppe er de mennesker, som nok kan færdes, men som har personlig hjælp behov. Disse mennesker har brug for alderdomshjem opbygget i de enkelte kommuner eller enkelte områder, måske i tilknytning til plejehjemmene for den fjerde gruppe mennesker, der kræver daglig og stadig pleje og kan få den, fordi disse hjemms indretning og personalets særlige uddannelse muliggør det.

[P. E. Eriksen.]

I lovforslagets § 16 skelnes der også mellem de to typer af hjem ved størrelsen af de refusioner, som staten yder kommunerne, men det bliver sikkert ikke nogen let opgave for den højtærede socialminister at skelne mellem disse typer og træffe afgørelse om, til hvilken type hvert enkelt hjem skal henregnes; men altså alderdomshjem og plejehjem bliver den fremtidige betegnelse.

Det, der har været diskussion om, og som jeg ved første behandling forudså ville give anledning til store drøftelser, var de private plejehjems fremtidige muligheder og placering. Kravene til hjemmene var vi enige om: det bygningsmæssige, sundhedsforholdene, kravene til personalets uddannelse, tilsyn med hjemmene o. s. v. Men er det ikke sådan, at når disse krav opfyldes, bør mulighederne også være lige.

Ved første behandling gav jeg udtryk for taknemlighed over den indsats, som private plejehjem har øvet. Ca. 72 pct. af de oprettede plejehjem er startet på privat basis og privat initiativ. Vi er blevet enige om, at det oprindelige tal på 8 personer, hvis ophold helt eller delvis betales af det offentlige, som udgangspunkt for oprettelse af overenskomst, ændres til 12. Men når, som det siges, det heraf følger, at hjem, der oprettes i fremtiden, skal være selvejende institutioner, afskæres private jo fra at oprette plejehjem ud over en vis størrelse. Vi gik imidlertid med til, at tallet blev hævet til 12, for dermed mener vi at have bibeholdt og åbnet for visse muligheder. Jeg vil tro, at man fra socialministerens og det offentlige side vil følge udviklingen under skyldig hensyntagen til de forhold, som kan opstå, og tilpasse sig derefter. De bestående private hjemms status og muligheder for overgang ved generationsskifte er stadig bevaret, og dette må vel også gælde for de ansøgninger, som allerede er indsendt fra privat side. Det blev oplyst i udvalget, at der i øjeblikket i socialministeriet og boligministeriet ligger 85 kommunale ansøgninger til et beløb af 124 mill. kr. og 55 private

ansøgninger til et beløb af 59 mill. kr. angående ombygning, tilbygning og nybygning af plejehjem.

En anden ændring, som jeg også tror vil vise sig at være effektiv, gælder gennemførelsen af tilsyn ved oprettelse af tilsynsråd. Jeg tror som sagt, det vil gøre tilsynet mere effektivt og på bedre måde formidle udbygningen og være retningsgivende og vejledende. Samtidig synes embedslægerne også at træde stærkere ind i billedet.

I forslag til lov om forsorg for invalide- og folkepensionister er det i § 1 pålagt kommunerne at sørge for plejehjemspladser. Ved kommunerne forstår jeg i første række sogne- og købstadkommunerne, men jeg forstår også bestemmelsen sådan, at amtskommunen ligeledes omfattes af denne for som det samlende led for sognekommunerne og som den ansvarlige for sundhedsvæsenet at kunne følge lovforslagene op og sikre de plejehjemspladser, der viser sig at være behov for — hvis det altså ikke sker på anden måde.

Den rette anvendelse af de sociale hjælpeforanstaltninger og opbygningen af plejehjemmene kræver sikkert, at man er opmærksom på sådanne forhold som rådgivning, den tilknyttede sygepleje, de sociale problemer, beskæftigelse, fodpleje o. s. v., for at omsorgen kan blive så effektiv som muligt og være en hjælp for hjemmene, de praktiserende læger og sygehusene. Jeg nævner også disse fremtidsopgaver her ved anden behandling i forbindelse med løsningen af de uddannelsesproblemer, som den højtærede socialminister tumler med.

Med de bemærkninger, jeg her har gjort, skal jeg på mit partis vegne tiltræde de ændringsforslag, den højtærede minister har stillet. Vi får så se, hvilke erfaringer der kan drages, inden lovgivningen skal til revision i folketingsåret 1967-68. Jeg håber, det må lykkes for ministeren at skaffe bevilninger, der står i et rimeligt forhold til de ønsker, der er fremkommet, og de opgaver, der skal løses — alt til bedste for dem, vi ønsker at hjælpe.

Clara Munck: Som det fremgår af betænkningen til de lovforslag, vi i dag har til anden behandling, indstiller også de konservative medlemmer af det nedsatte udvalg lovforslagene til vedtagelse.

Alligevel finder jeg anledning til at knytte et par bemærkninger til enkelte af de ændringsforslag, der er fremsat af den højtærede socialminister.

Vedrørende ændringsforslag nr. 3 har jeg desværre måttet konstatere — og også skrevet under på — at tilsynsrådsinstitutionen bliver bibeholdt. Ved første behandling af lovforslagene understregede jeg, at jeg for mit vedkommende måtte anse et lægeligt tilsyn for absolut påkrævet. Jeg udtalte også, at for så vidt man skulle have tilsynsråd, måtte det for mig at se være kommunalbestyrelsens opgave at udføre dette tilsyn og at overlade opgaven til de sociale udvalg. Jeg er i hvert fald glad for de udtalelser, den højtærede socialminister er kommet med under udvalgsbehandlingen. Socialministeren har her givet udtryk for, at de retningslinjer, der bliver fastsat af den højtærede socialminister, ikke kommer til at indeholde bestemmelser om tilsynsrådets sammensætning, ligesom socialministeren vil være indforstået med, at de sociale udvalg eller medlemmer deraf kan udgøre tilsynsrådet.

Jeg siger dette, fordi jeg ved første behandling af lovforslagene ærlig talt blev temmelig chokeret over at høre det ærede medlem fru Grethe Philip udtrykke betænkelighed ved et kommunalt tilsyn og understøtte denne betænkelighed ved at pege på en formodning om, at kommunalbestyrelserne i de små kommuner ville kvie sig ved at gribe ind over for plejehjem, hvis forstander man kendte, eller som eventuelt var kunde hos et medlem af kommunalbestyrelsen. Jeg vil gerne benytte denne lejlighed, ligesom jeg vil benytte eventuelle andre lejligheder, til at understrege, at efter min mening er folkestyret ikke mindst forankret i kommunalbestyrelserne landet over. Efter min mening behøver de kommunale råd heller ikke at nære mindreværds-komplekser i forhold til den viden og klogskab, der kommer til orde her i folketinget.

Selv om jeg altså stadig ikke kan udtrykke glæde over det lovbestemte tilsynsråd, vil dette spørgsmål efter udvalgsbehand-

lingen ikke afholde mig fra at anbefale, at vi vedtager lovforslagene.

Jeg vil også gerne sige et par ord om den ændring, der allerede er kommenteret, først af det ærede medlem hr. Niels Mørk og bagefter af det ærede medlem hr. P. E. Eriksen, nemlig den ændring, hvorefter den tvangsmæssige overenskomstindgåelse først indtræder, såfremt mindst 12 af de på et hjem indlagte personer, hvis ophold helt eller delvis betales af offentlige midler. Dette ændringsforslag anser vi for meget væsentligt og påkrævet, selv om vi stadig må beklage, at lovforslagene i øvrigt er udformet sådan — det har den højtærede socialminister jo også erkendt under udvalgsbehandlingen, ligesom det ærede medlem hr. Niels Mørk for så vidt har givet udtryk for det i dag — at det fremover bliver vanskeligere for sygeplejersker, diakoner og andre at hjælpe os med at løse den store sociale opgave, der ligger i oprettelsen af flest mulige plejehjem. Også jeg vil imidlertid slutte med en tak til den højtærede socialminister for de ændringsforslag, der er fremsat, og på denne baggrund vil jeg på den konservative folketingsgruppes vegne anbefale, at man stemmer for lovforslagene.

Helge Larsen: Min gruppes ordfører, det ærede medlem fru Grethe Philip, deltager i denne uge i det interparlamentariske råds møde i Schweiz. Jeg skal i hendes sted på min gruppes vegne anbefale de ændringsforslag, som er stillet, og anbefale lovforslagene til endelig vedtagelse ved tredje behandling.

Jeg betragter ikke min vikarierende virksomhed som værende så vidtgående, at jeg tør svare på det, som det ærede medlem fru Clara Munck spurgte om i anledning af det ærede medlem fru Grethe Philips bemærkninger ved første behandling, men jeg skal gøre det ærede medlem fru Grethe Philip opmærksom herpå, så hun i givet fald kan svare ved tredje behandling.

Chr. Madsen: På socialistisk folkepartis vegne skal jeg også anbefale de foreliggende lovforslag og ændringsforslagene.

Som lovforslagene nu foreligger, giver de mulighed for, at man ude omkring kan komme videre med det socialpolitiske arbejde, men selv om lovforslagene indeholder

[Chr. Madsen.]

forbedringer, skal man ikke tro, at disse forbedringer er tilstrækkelige ret længe.

Problemerne vedrørende forsorgen for de ældre er problemer, hvis løsning vil komme til at koste mange penge, hvis man skal nå tilstrækkelig langt. Jeg vil igen gøre opmærksom på lovforslagets § 1, for jeg mener, det er nødvendigt og rigtigt at gøre det. I denne paragraf står der, at kommunalbestyrelserne har pligt til at sikre, at kommunerne råder over det nødvendige antal pladser på plejehjem og alderdomshjem til personer, der er berettiget til invalidepension eller folkepension. Denne paragraf siger klart og tydeligt, at kommunalbestyrelserne har pligt til at fremskaffe de ca. 6.000 plejehjemspladser eller pladser for ældre medborgere, der er behov for.

Nu ved i hvert fald alle udvalgsmedlemmerne, der har underskrevet betænkningen, at selv om der står sådan i loven, er det en anden sag, om folketinget fører en økonomisk politik, der kan give kommunerne mulighed for at opfylde de pligter, loven påbyder dem. Vi ved jo, at selv om der står meget stærkt i loven, at man har denne pligt, så er det regeringens økonomiske program, der fastsætter, hvor mange plejehjem der skal bygges år for år. Og det, der er fastlagt i regeringens økonomiske program i den henseende, er ikke tilstrækkeligt til, at man kan udbygge alle de plejehjemspladser, der er brug for.

Vi har altså den lille bemærkning at gøre til dette nogenlunde gode lovforslag, at det må følges op af en økonomisk politik, der gør det muligt for kommunerne at opfylde de forpligtelser, loven pålægger dem. I øvrigt vil vi anbefale lovforslaget og ændringsforslagene dertil.

Birthe Wetlesen: Ved første behandling gav jeg udtryk for, at mit parti var velvilligt indstillet, men at vi havde visse betænkeligheder. Jeg pegede på § 12 i lovforslaget om forsorg for invalide- og folkepensionister, der medfører en forskelsbehandling af visse befolkningsgrupper til ugunst for dem, som har foretaget opsparing til sikring af deres alderdom. Denne forskelsbehandling er urimelig og uretfærdig. Den højtærede socialminister svarede mig, at dette måske nok var et af de steder, hvor

han var sprunget over, hvor gærdet var lavest, idet ministeren ikke på dette område havde foreslået de hidtil gældende regler ændret. Ministeren nævnte samtidig, at hvis han skulle have fulgt udvalgets indstilling, ville han have været nødt til at fremsætte forslag, som ville medføre en merudgift på 25 mill. kr.

Nu vil jeg gerne pege på, at det høje ting arbejder med et lovforslag om fuld folkepension til alle, selv om den øjensynlig bliver mere fuld til nogle end til andre. Princippet er, at alle bør have fuld folkepension, og at en forskelsbehandling altså ikke bør finde sted. Alligevel oprettholder den højtærede socialminister i nærværende lovforslags § 12 fortsat en, som jeg sagde det før, urimelig og uretfærdig forskelsbehandling. Var det ikke det bedste at slette § 12; den misklæder lovforslaget.

Den foreliggende udvalgsbetænkning og de stillede ændringsforslag giver mig kun anledning til enkelte bemærkninger. Alle ændringsforslagene forekommer mig at være forbedringer, og derfor kan vi stemme for dem. Især har jeg bemærket, at støtten til dækning af udgifter til medhjælp for invalider, der bor i kollektivhuse, ikke længere begrænses til at omfatte yngre invalider. Den ændrede udformning af § 4, stk. 1, betyder en lille forbedring af de private pleje- og alderdomshjems muligheder. Jeg deler ikke den højtærede socialministers udtalte bekymring for, at enkeltpersoner kan eje sådanne hjem og tilmed tjene på dem. De i § 4, stk. 2, nævnte tilsynsråd vil jo give sikkerhed mod misbrug. Mit parti finder det derfor urimeligt at kræve, at de private hjem skal være selvejende institutioner, når mindst 12 af de på hjemmet indlagte er personer, hvis ophold helt eller delvis betaales af offentlige midler, men tallet 12 betegner dog et fremskridt i forhold til 8, som er anført i lovforslaget.

Mit parti er enig med udvalget i, at der snarest bør udarbejdes vejledende retningslinjer for uddannelse af personale til alderdomshjem og plejehjem. Her er imidlertid ikke alene uddannelsen, men også udvælgelsen af stor betydning. Der stilles store krav til dette personales psykiske og fysiske kvalifikationer, eller sagt på en anden måde: det skal være folk med et godt håndslag og ikke mindst hjertet på det rette sted.

[Birthe Wetlesen.]

Jeg skal til slut udtale mit partis glæde og tilfredshed med den højtærede socialministers tilsagn om en ny og selvstændig lov om invalidepensionisternes særlige problemer. Vi afventer med interesse resultatet. Loven kan ikke komme hurtigt nok. Der er, som også den højtærede minister er opmærksom på, afgørende forskelle på invalidepensionister og alderspensionister. De sidste har haft lejlighed til et virksomt liv med dertil hørende indtægt og har kunnet forudse og forberede deres pensionering. De første, invalidepensionisterne, må i en kortere eller længere periode, måske hele deres liv, leve som pensionister, i mange tilfælde uden ringeste mulighed for selv at kunne influere på deres kår. Hvad er mere rimeligt, end at vi giver disse mennesker de bedst mulige økonomiske betingelser? Som det fremgår af, hvad jeg i øvrigt har sagt, mener vi, at loven på flere punkter er blevet forbedret, og vi kan stemme for den.

Med hensyn til § 12 i lovforslaget, som vi er meget betænkelige ved, har vi det håb, at paragraffen vil blive slettet, når loven kommer til revision i folketingsåret 1967-68, og at der til den tid er sket en ændring i folkepensioneringen, bl. a. at det i stk. 2 i paragraffen anførte folkepensionsmindstebeløb er bortfaldet.

Socialministeren (Bundvad): Jeg vil først sige udvalget tak for en enstemmig indstilling om forslagene vedtagelse med de ændringsforslag, jeg har stillet. Det vil erindres, at første behandling viste forskellig opfattelse af visse af de ting, jeg har foreslået, men det har været muligt i udvalget ved en saglig drøftelse af tingene at arbejde sig frem til en helt enstemmig indstilling. Vi har jo særlig drøftet spørgsmålet om de private hjem kontra forslagets tanke om selvejende institutioner, og dér er vi mødtes ved tallet 12, d. v. s. at for så vidt der er under 12 patienter på et plejehjem, som har offentlig pension, så kan det oprettes som et fuldstændig privat hjem, men i samme øjeblik man overskrider denne grænse, så skal det være en selvejende institution. Jeg vil gerne sige, som også det ærede medlem hr. Niels Mørk sagde, at tallet 12 nok er for højt sat, men det har været, om jeg så må sige, prisen for at opnå den enstemmige

tilslutning, og jeg har lagt vægt på, at dette forslag kunne vedtages enstemmigt.

Det andet punkt, der har været en del diskussion om, har været spørgsmålet om tilsynet. Og dér vil jeg først gerne sige med det ærede medlem fru Clara Munck, at man skal ikke mistænke kommunerne for ikke at kunne løse denne tilsynsopgave, for det kan de. Alle vore kommunale institutioner af tilsvarende art har jo tilsyn fra kommunerne og særlig og i almindelighed af de sociale udvalg, og når vi nu fører det over på de selvejende institutioner eller private hjem af en hvis størrelse, er det givet, at vi roligt kan overlade det til kommunalbestyrelserne at udpege de repræsentanter, som skal være i tilsynsrådet. Det afgørende bliver, hvilken særlig opgave man giver tilsynet, og her har jeg ment det rigtigt, at vi for at imødegå den kritik, der ofte har været fremsat af private plejehjem, fik et folkevalgt tilsyn, som kan stå som garanti for, at forholdene er i orden.

Jeg vil gerne samtidig fremhæve, at det er nødvendigt, at vi får lægetilsynet på hjemmene bragt i forsvarlig orden, og jeg har da også givet udvalget tilsagn om, at jeg skal gå til indenrigsministeren og bede ham sørge for, at embedslægerne lever op til den opgave, de har med hensyn til tilsyn med plejehjemmene.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at det er et stort fremskridt, vi gør med denne lov. Vi må regne med, at det fremover bliver nødvendigt at påtage os omsorg for flere og flere ældre. Nogle kan blive hjemme, så vidt vilkårene tillader det, og dem kan vi støtte med hjemmehjælp. Derfor er det foreslået, og bliver forhåbentlig vedtaget, at hjemmehjælpen skal være en obligatorisk ordning i samtlige kommuner, hvad den ikke er nu. Det overraskede ved en undersøgelse, at der er 600 kommuner i dette land, som ikke har en hjemmehjælpsordning. Det får vi nu rettet, og derved giver vi flere ældre og invalider chance for at blive i deres normale omgivelser, så længe det er muligt for dem.

Dernæst tror jeg, at loven skaber forudsætning for en effektivisering af bygningen af plejehjem af en højere standard, end vi tidligere har kendt, dels med hensyn til bedre uddannet personale, dels med hensyn til bedre indretning af bygningerne

[Socialministeren.]

netop til at tage patienter, som i og for sig ikke er patienter i egentlig forstand — set i relation til sygehusene — og det giver samtidig en stor chance for at flytte patienter fra hospitaler, hvor de i øjeblikket bare, om jeg så må sige, skal have underhold, men ikke sygebehandling; de beslaglægger kostbar hospitalsplads til hindring for andre mennesker, som skal under egentlig lægebehandling, måske endog kirurgisk behandling. Kan man bygge plejehjem nok af en tilstrækkelig høj standard, vil det lette overordentlig stærkt på vore overbelagte sygehuse.

Jeg vil også gerne fremhæve det som et fremskridt, at vi kan få sat gang i omsorgsarbejdet for ældre og invalider. Den nye tids socialpolitik må gå ud over det bare at skaffe folk underhold; den må også være med til at skabe liv i tilværelsen for disse mennesker.

Det er ikke noget, der koster mange penge, men det koster en indsats fra forskellig side — det kan være organisationer, det kan være kommuner — og dem kan vi nu gennem denne nye lovgivning hjælpe til rette med økonomiske bidrag til et sådant omsorgsarbejde. Det lægger jeg megen vægt på, for det er ikke nok at sætte ældre hen i en rokkestol med penge nok til at leve for — der må også være indhold i et sådant menneskes tilværelse.

Det ærede medlem hr. P. E. Eriksen spurgte, om det var sådan, at de allerede indkomne projekter til private hjem ville falde ind under den hidtidige ordning. Jeg vil hertil svare, at vi i en overgangsperiode kommer til at stå over for problemer vedrørende disse private hjemms status, og jeg er nødt til at sige, at det må bero på et skøn: hvad er det for et projekt vi står over for? Har den pågældende andrager købt jord, bundet penge i en opgave, projekteret o. s. v.? Har han det, må man sige, at han har gjort en økonomisk indsats, der må komme ham til gode ved bedømmelsen. Drejer det sig derimod alene om et almindeligt papirprojekt, der er sendt ind som en føler, må man i høj grad stille sig tvivlende, men vi vil naturligvis i socialministeriet i sådanne tilfælde tage de mest vidtgående hensyn.

Det er jo rigtigt, som det ærede medlem

hr. Chr. Madsen sagde, at kommunernes og andres mulighed for at løse opgaven at bygge hjem nok, beror på vor økonomiske aktivitet og på, hvor meget vi kan afse til at bygge plejehjem for. Men jeg kan give den oplysning, at vi på det byggeprogram, der er vedtaget i udvalget for nogle dage siden, for dette byggeår har kunnet fastholde den forhøjelse af byggeaktiviteten, som blev gennemført sidste år, fra 25 mill. kr. til 40 mill. kr.

Til det ærede medlem fru Birthe Wetlesen vil jeg sige, at når jeg ikke har kunnet foreslå ændringer i § 12 med hensyn til refusionen, er det af økonomiske grunde. Det må nu engang være sådan, at selv om man ønsker selv vidtgående sociale fremskridt — hvad jeg gerne ønsker — må jeg også tage hensyn til den samlede økonomiske situation, og her er et af de punkter, hvor jeg har ment man måtte vente for at opnå de fordele, der i øvrigt rummes i den lovgivning, vi her drøfter. Det er imidlertid noget, man må se på senere.

Jeg takker udvalget for den enstemmige indstilling, og jeg tror, man må sige, at vi her gør et virkelig stort socialt fremskridt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om forsorg for invalidepensionister og folkepensionister.

Ændringsforslag nr. 1, §§ 1-3, ændringsforslagene nr. 2-4, § 4, således ændret, §§ 5-8, ændringsforslag nr. 5, § 9, således ændret, §§ 10-15, ændringsforslagene nr. 6-8, § 16, således ændret, §§ 17 og 18, ændringsforslag nr. 9, § 19, således ændret, og § 20 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg. (Om ophævelse af bestemmelser om alderdomshjem og plejehjem).

Lovforslagets § 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Sluttelig foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om ophævelse af forskellige bestemmelser).

Lovforslagets § 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget og § 2, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om en statsskole som forsøgscenter for 8.-10. skoleår.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 71) findes i tidenden sp. 2168, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 563).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Dupont: Som det blev understreget ved første behandling af lovforslaget om oprettelsen af et forsøgscenter for 8.-10. skoleår, har det gennem udvalgsarbejdet og ved besøg i ungdomsbyen i Rødovre vist sig, at der her er tale om et friskt og dygtigt initiativ; gennem samarbejde med erhvervslivets organisationer er der sket en betyde-

lig investering og dermed skabt en god basis for planerne om et forsøgscenter. Som det fremgår af betænkningen, er det hensigten, at forsøgene generelt omfatter 8.-10. skoleår, og at hovedvægten skal lægges på forsøgene for disse klassetrins almene linje.

Den højtærede undervisningsminister har under forhandlingerne med udvalget fremhævet, at lovforslagets § 1 er at forstå på den måde, at der, i det omfang det anses for hensigtsmæssigt, vil være adgang til at undersøge de problemer, der knytter sig til overgangen mellem den alment erhvervsorienterede undervisning og den faglige. Selv om det er en imødekommelse med forbehold, opfatter jeg det dog sådan, at der bliver mulighed for at anlægge mere progressive forsøg, der stiler mod et stærkt fagligt sigte, ligesom jeg også forstår det sådan, at der kan gøres forsøg, der kan gavne reallinjens undervisningsformer, måske også i den hensigt at skabe en sammen-smeltning eller en koordinering af de to afdelinger. Ud fra disse betragtninger anser jeg det for hensigtsmæssigt, at lovforslaget fremtræder som en rammelov. I modsætning til venstres og de konservatives medlemmer af udvalget mener jeg, det er rigtigt, at forsøgslovgivningen netop baseres på store variationsmuligheder.

Det må beklages, at venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget ikke ønsker at virke for de korte kursuser for provinsens skoleelever, så meget mere som flertallet i sin formulering af betænkningen overlader til forsøgscentrets ledelse at finde frem til det rigtige tidspunkt for disse kursusers igangsættelse samt at bestemme, hvor lang varighed man mener disse kurser bør have.

Flertallet i udvalget mener i modsætning til mindretallet, at disse kurser af kortere varighed — hvad enten de skal være på 14 dage eller op til 30 dages varighed — vil kunne få meget stor værdi både for eleverne og for provinsens lærere, idet arbejdet her kan indgå som en værdifuld variant af lejrskolerne. Beliggenheden tæt ved København kan her give god inspiration og fornyelse i arbejdet. Det er i det hele et spørgsmål, om ikke netop disse kurser af kortere varighed hurtigere kan give forsøgsvirksomheden virkning ud over landet. Det er med tilfredshed, jeg noterer,